ISSN 1306-5432 • YIL: 9 • SAYI:35 • AĞUSTOS 2012

YENİDEN imece

ÜÇ AYLIK EĞİTİM BİLİM SANAT KÜLTÜR DERGİSİ

Kemal Kocabaş
Varlık Özmenek
Alper Akçam
Rıfat Okçabol
Talip Apaydın
Mustafa Gazalcı
Mehmet Başaran
Öner Yağcı
Mehmet İlhan Başgöz
Yakup Kepenek
Şevkat Bahar Özvarış
Mithat Vural
Firdevs Gümüşoğlu
Semiha Özalp Günal
Ahmet Sedat Ulus
Ali Kaymak
Ramazan Karakale
Behsat Savaş
Fatma Çelik Kayapınar
Cengiz Bektaş
Karabey Aydoğan
Ayla Aksoyoğlu
Ceyhun Balcı
Özlem Arpacı
Oğuz Makal
Ayfer Kocabaş
Hüseyin Köroğlu
Güler Yücel
Feyzullah Ertuğrul
H. Haluk Erdem
Ferhat Özen
Çağla Ormanlar Ok
Zeki Arıkan
Vural Gündüz
Sabri Cemil
Kemal Yalçın
Süleyman Bozdemir
Halil Vural
Nermin Yazarsoy Yıldırım
Mehmet Fikri Aktan
Işıl Soğukpınar
Nedim Menekşe
Fügen Çetiner
Ahmet Gençtürk
Yavuz Ali Sakarya
Gökhan Bal
Ali Salman
Selma Altınören

Ufukları yine yoğun bir sis kaplamış olsa da, elbet sabah olacaktır.
Tevfik Fikret

35

YENİDEN mece
ÜÇ AYLIK EĞİTİM BİLİM SANAT KÜLTÜR DERGİSİ

YIL: 9 • Sayı: 35 • Ağustos 2012 • ISSN 1306-5432

Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği Adına Sahibi:
Prof. Dr. Kemal KOCABAŞ

Yazı İşleri Müdürü:
Yard.Doç.Dr.Nilsen GÖKÇEN

Yazı Kurulu:
Prof. Dr. Kemal KOCABAŞ
Prof. Dr. Oğuz MAKAL
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ
Yrd.Doç.Dr. Güzel YÜCEL GİER
Yard. Doç. Dr. Nilsen GÖKÇEN
Dr. Engin TONGUÇ
Yard.Doç.Dr.Ethem DUYGULU
Prof. Dr. Nevzat KAVCAR
Alper AKÇAM

Yayın Danışma Kurulu:
Dr. Niyazi ALTUNYA
Talip APAYDIN
Mehmet BAŞARAN
Fügen ÇETİNER
Doç. Dr. Haluk ERDEM
İsmail ERTEN
Feyzullah ERTUĞRUL
Prof. Dr. İsa EŞME
Bahattin FIRTINA
Mustafa GAZALCI
Yard.Doç.Dr.Oktay GÖKDEMİR
Doç. Dr. Firdevs GÜMÜŞOĞLU
Prof. Dr. Songül Sallan GÜL
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK
Hidayet KARAKUŞ
Prof. Dr. Mualla Bilgin AKSU
Dursun KUT
Mahmut MAKAL
Prof. Dr. Rıfat OKÇABOL
Varlık ÖZMENEK
Prof. Dr. Cahit KAVCAR
Pakize TÜRKOĞLU
Prof. Dr. Meral UYSAL
Halil VURAL
Kemal YALÇIN
Prof. Dr. Süleyman BOZDEMİR
Mevlüt KAPLAN
Prof. Dr. Cengiz AKÇAY

Tasarım ve Uygulama:
Rifat GÜLER

Karikatürler:
Ercan BAYSAL

Düzelti:
Selma ALTINÖREN
Mithat VURAL
Taner KERİMOĞLU

Kapak Fotoğrafı:
İsmail Hakkı TONGUÇ

Eşgüdüm Birimi:
Selma ALTINÖREN
İbrahim İNCESU
Mustafa ÖZDEMİR
İzzet TUNCER
Gökhan BAL
Sevinç EKİZ
Yavuz ANAÇ
Şakir HEPİYİLER
Mithat VURAL
Hülya ŞAHİN

UNUTMAYACAĞIZ:
Haşim KANAR
Yusuf Ziya ÖZDEMİR
Osman Nuri ALPER

YÖNETİM YERİ VE İLETİŞİM:
İnönü Cad. No:58/17 Birlik Apt.
Altıntaş/İZMİR
Tel. ve Faks: 0232 256 5262
www.ykked.org.tr
ykkedernegi@yahoo.com.tr
yenidenimece@mynet.com

Yıllık Abone:
Yurtiçi: 40.- TL • Yurtdışı: 40.- Euro
Banka Hesap No:
İş Bankası Üçyol Şubesi: 3426-794920
Postaçeki: 1066199

TEMSİLCİLİKLERİMİZ:

ADANA:
Mustafa ONAR - 0322 235 91 55
Bayramali TOPARLI - 0505 729 26 84
Mesut ABDÜLAZİZOĞLU -0532 747 50 27

ANKARA:
YKKED Ankara Şubesi-Alper Akçam
0532 765 07 23

ANTALYA:
Yavuz Ali SAKARYA- 0539 645 60 55

AYDIN:
Yusuf BÜYÜKÇOBAN - 0536 290 21 69
Söke:
Hüseyin GÜNDÜZ 0536 847 66 25
Kuşadası:
Akan EVREN - 0544 847 47 29
Çine:
Sami YILMAZ - 0256 711 93 94
0535 382 38 86

BARTIN:
Ayşe Sevtap UZUN - 0538 227 09 17

BALIKESİR:
YKKED Balıkesir Şubesi- 0266 243 00 88
Mualla ORMAN - 0506 913 70 89
Ayvalık:
Mehmet AKIN-0266 312 1745
Burhaniye:
Sevil-Murat NARİN - 0555 531 18 55

BURDUR:
Hüseyin AKBAŞ-0248 233 17 12
Fırat Çelik Cep: 0544 344 2542

BURSA:
Nadir GEZER-0224 366 89 25
Mesut ERSEZER- 0535 382 38 86

ÇANAKKALE:
Yüksel ÖZDEMİR-0505 455 56 91
Nevzat BAŞARAN-0286 213 42 43

ÇORUM:
Prof. Dr. Ahmet AKBAŞ
0532 557 86 90

DENİZLİ:
Yücel GÜNGÖR-0505 757 56 07
Yusuf TONKA - 0505 802 11 76

DÜZCE:
Musa YILMAZ-0380 411 25 52

EDİRNE:
Nedim MENEKŞE-0288 417 77 69
Keşan:
Feyzullah AKTAN-0284 714 11 45

ESKİŞEHİR:
Ali Özer - 0537 230 41 40
İlyas KÜÇÜKCAN - 0555 338 59 29

GAZİANTEP:
Ali Vefa YURDAL-0555 219 33 06

ANTAKYA:
Figen KESKİN-0533 392 28 74
İskenderun:
Haydar DEMİRTAŞ - 0326 645 31 87

ISPARTA
Ahmet GENÇTÜRK - 0537 477 25 65

İSTANBUL:
YKKED İstanbul Şubesi
Pelin BEKTAŞ-0536 423 83 70
Karabey AYDOĞAN-0532 321 43 96
Bahattin FIRTINA-0216 361 63 39
Kartal:
YKKED Anadolu Yakası Şubesi
Zübeyit Çelik - 0532 272 99 74
Silivri:
Sibel Kocaman - 0505 268 23 89
Tuzla:
Murat ÇELİK-0533 477 12 14
Erol ÇAKIR-0542 256 09 34

İZMİR
Balçova-Narlıdere:
Serpil Bal - 0536 4307749
Bergama:
Hüseyin KOCAKÜLAH - 0536 237 15 84
Buca:
Çetin GEZER - 0505 475 66 05
Dikili:
Bilal DURMUŞ - 0535 528 23 16
Ödemiş:
Turgay ADAKÇI - 0543 260 10 17
Mehmet KEREM - 0505 672 89 37
Erdal ÜNAL - 0505 349 52 96
Dr. Arzu ÖNDER - 0505 263 00 87
Özdere:
Muhittin O.HORASAN - 0535 472 61 72
Torbalı:
Metin BARDAKÇI - 0532 582 81 84
Zakir KARABULUT - 0505 813 51 38
Orhan TÜRE - 0232 856 39 56

İZMİT:
Muharrem AÇIL - 0535 238 47 33

KARS:
Bekir ZARİÇ-0506 337 86 99
Ardahan:
Metin ONAY-0535 235 90 22

KAYSERİ:
Ali SALMAN-0352 222 9225

KIRIKKALE:
Yaşar SARAY-0505 626 89 43

KIRKLARELİ:
Lüleburgaz:
Günsel SOLAK-0288 417 66 44

KONYA
Ereğli:
Hasan CAN - 0532 382 68 81

MANİSA:
İsmail ÖNEL-0505 75 75 607
Mehmet HEKİM-0505 580 82 99
Akhisar:
Mehmet KAPAKLI-Şükran POLAT
0505 678 96 40
Salihli:
İlyas KALAY-0533 623 60 90
Bülent ÖRS - 0532 424 58 28
Mehmet ÖZAL - 0505 450 01 54
Soma:
Selma Tosun BAĞCIOĞLU-0536 347 89 46

MERSİN:
Serdar ERKAN - 0532 246 64 18

MUĞLA:
Abdulkadir BOZACI - 0532 374 5345
Şadi ARSLAN - 0532 525 58 01
Umut ŞİMŞEK - 0505 452 97 70
Bodrum:
Hatice Yücel - 0252 316 11 91
Datça:
Müzeyyen SUSAR - 0505 789 9316
Fethiye:
YKKED Fethiye Şubesi - Hasan Gürhan
0252 6147237
Marmaris:
Zülal Yıldırım - 0532 342 47 60
Milas:
Mehmet SARI - 0252 512 2173
Ortaca:
Asım GÜNEŞ - 0542 582 54 74
Yerkesik:
Nabide KILINÇ - 0533 395 46 72
Yatağan:
Ercüment Berberoğlu - 0532 442 83 45

SAMSUN:
Cemil Baskın - 0362 431 82 22
Prof.Dr.Erdoğan BAŞAR-0539 825 74 67

TRABZON:
Muhammet İKİNCİ - 0505 492 92 96
Beşikdüzü:
Osman BALTA - 0537 293 63 57
Tirebolu:
Bekir AYAR - 0505 713 46 39
Tonya:
Hasan KALYONCU - 0505 311 54 55
Akçaabat:
Bülent MUMCU - 0505 455 06 72

UŞAK:
Yusuf GÜLMEZ - 0276 215 215 98
0535 315 00 14
Meryem MERSİNLİ- 0507 250 54 03

ZONGULDAK:
İsmail ÇAMBEL - 0542 241 29 83

YAYIN KOŞULLARI:

- Dergiye gönderilecek yazılar, daha önce yayınlanmamış olmalıdır.
- Yazılar, diskete alınmış şekilde ya da elektronik posta kanalıyla iletilmelidir.
- Dergide yayınlanan imzalı yazılardan yazarı sorumludur.
- Dergiye gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmaması, sonraki sayılarda yayınlanması Yazı Kurulu'nun sorumluluğundadır. Dergiye gönderilecek yazılar üç sayfayı geçmemelidir.

Baskı ve Cilt:
Lamineks Matbaacılık Dijital Baskı İşl.
San. Tic. Ltd. Şti.
5627 Sokak No:37 Çamdibi/İzmir
Tel: 0232 433 33 55
Faks: 0232 457 30 33
www.lamineks.com.tr

Baskı Tarihi:
31 Ağustos 2012

İÇİNDEKİLER

GÜNDEM

4 Dönüştürülen Türkiye...
Kemal Kocabaş

9 Her Hal ve Şartta Evrensel: "Köy Enstitüleri Yeniden Gündemde"
Varlık Özmenek

11 Hayat Bir Bıçak Sırtı Gibidir...
Alper Akçam

15 Yükseköğretim Yasası Değişmeden Böyle Olursa!
Rıfat Okçabol

18 Karanlığa Sürüklenmek
Talip Apaydın

19 34. CHP Kurultayında: Eğitim ve Üniversiteler
Mustafa Gazalcı

20 Yitirişimizin 60. yılında En Büyük Yengi
Mehmet Başaran

22 Sivas Katliamından Almamız Gereken Dersler
Öner Yağcı

26 Türkiye Cumhuriyetine Övgü-1
Mehmet İlhan Başgöz

34 Bir Cumhuriyet Değeri Olarak Bilimsel Bilginin Yol Göstericiliği
Yakup Kepenek

TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN

37 Toplumsal Cinsiyet, Kadın Sağlığı ve Güvenli Düşükler
Şevkat Bahar Özvarış

43 Kürtaj Esas 70'lerin Ürünü
Mithat Vural

44 Geçmişten Günümüze Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet
Firdevs Gümüşoğlu

EĞİTİME BAKIŞ

51 3x4 Eşitsizlikleri Azaltır mı?
Semiha Özalp Günal

53 Bir Eğitim İmecesi: Bigadiç Kültür ve Eğitim Vakfı - BİKEV
Ahmet Sedat Ulus

54 Babam Eğitmen Salih Kaymak ve BEKEM
Ali Kaymak

56 Eğitime El Atan İki Nobelli: Lederman ve Charpak
Ramazan Karakale

58 Afganistan'da Kadın Olmak
Behsat Savaş
Fatma Çelik Kayapınar

SANAT İMECESİ

61 Cumhuriyetimizin Mimarlığı, Köy Enstitülerinin Mimarlığı
Cengiz Bektaş

65 "Ruhi Su 100 Yaşında"Etkinlikleri
Karabey Aydoğan

69 Beşikdüzü Müze-Sergileme Salonu Nasıl Gerçekleşti?
Ayla Aksoyoğlu

72 Bir Meçhul Öğretmen
Ceyhun Balcı

73 İlköğretimde Okuma Sevgisini Geliştiren Bir Proje: "Kitabımı Okurum, Mışıl Mışıl Uyurum"
Özlem Arpacı

75 *Annem Zeynep (Gençer) Makal'ın Gönen Köy Enstitüsü'ne Giriş Öyküsü-2*
Bir Tutam Umut
Oğuz Makal

81 İlhan Mimaroğlu'nun Ardından
Ayfer Kocabaş

82 **Can'ın Taşını Kırdılar / Şiir**
Güler Yücel

83 Yaşasın Taylıeli Köyü Kültür Sanat ve Tiyatro Şenliği
Hüseyin Köroğlu

KÖY ENSTİTÜLERİ

85 Köy Enstitüleri'nin 72. Kuruluş Yıldönümünde Bir Söyleşiden Aktarımlar ve Bir Çağrı
Feyzullah Ertuğrul

88 Geleceğin Eğitiminde Köy Enstitülerini Yeniden Düşünmek
H. Haluk Erdem

91 Köy Enstitüleri ve Asya Rönesansı
Ferhat Özen

EĞİTİM TARİHİ

94 Şerif Tekben ve Yaşam Öyküsü Üzerine Notlar
Çağla Ormanlar Ok

103 Türk Basınında 50. Yılını Dolduran Yazarlar Jübilesi
Zeki Arıkan

106 Türk Aydınlanma Hareketinde Halkevleri
Vural Gündüz

108 Köy Mektepleri Köy Muallimleri
Sabri Cemil
Çev. Ümüt Akagündüz

AÇIK PENCERE

110 15-16 Haziran 1970 İşçi Eylemini Gerçekleştirenlere
Kemal Yalçın

113 Keçeli çadırda geçen çocukluk yıllarımı unutmadım!
Süleyman Bozdemir
YKKED-Adana Şubesi

HASANOĞLAN İMECESİ

117 Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nün Anımsattıkları
Halil Vural

119 Hasanoğlan Işığı
Nermin Yazarsoy Yıldırım

120 "Hasanoğlan'ın onurunu kurtarmak ve korumak için kollarımızı sıvadık"
Mehmet Fikri Aktan

KİTAPLAR ARASINDA

121 Tatil Okumaları
Işıl Soğukpınar

124 *Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş Yeni Baskısı Yayınlandı:*
Kuruluşundan Günümüze Kepirtepe
Nedim Menekşe

125 Bir Kitap Tanıtım Toplantısı Ardından
Fügen Çetiner

YİTİRDİKLERİMİZİN ANISINA

126 İbrahim Sakarya'yı Yitirdik!
Ahmet Gençtürk

127 Babam İlk Öğretmenimdi Benim
Yavuz Ali Sakarya

YENİ KUŞAKTAN HABERLER

129 **Gökhan Bal, YKKED İstanbul Şubesi, Ali Salman, Kemal Kocabaş, Selma Altınören, Alper Akçam**

146 **YKKED'E MEKTUP VAR..**

148 **BASINDA YKKED**

Köy Mektepleri Köy Muallimleri*

Sabri Cemil** - Çev. Ümüt Akagündüz***

Köylerle kasabalar arasında ne kadar fark var ise köy mektepleri ile kasaba mektepleri arasında da o derece fark vardır. Şehirlerde oldukça muvaffak mektepler ve ikamete elverişli mahaller nadir değildir. Köylerde ise mektepler ekseriyetle sefil bir hâl ve mevkidedir. Muallimler için ikametgâh ittihaz olunacak bina bulmak ise pek büyük bir bahtiyarlıktır. Bu noktalar göz önüne alındığı surette bilhassa iki büyük müşkülat karşısında kalan köy muallimlerini daha ziyade memnun etmek lüzumu meydana çıkar. Denilecek ki şehir hayatı köydekinden çok pahalıdır. O daha ziyade masraf ister. Köyde ise hayat daha ucuzdur. Mühim merkezlerden uzak, fena yolların ucunda, dağların içinde kaybolmuş olan bu köylerden birine bir muallim gitsin. Bunun hayatı kolay ve müsterih olduğu iddia olunabilir mi? Ekmeğini, ununu tedarik etmek gailesi en büyük bir ıstırap değil midir? Ancak elimizde bulunduğu zaman kıymet ve faydasını takdir edebildiğimiz bir takım ufak tefek şeyleri almak için muallim, ekseriya şehre kendisi gitmek veya bildiklerinden birini göndermek mecburiyetindedir. Bu cihetle her hafta bir takım meşakkatli, bazen tehlikeli ve her zaman masraflı seyahatler yüz gösterir. Şüphesiz ara sıra bazı fırsatlardan, yolculardan, pazarcılardan istifade olunabilir. Fakat bunlarla meşakkat-i iktiham edilse bile masraf-ı iktisat edilmiş olmaz. Kışın hal daha fenalaşır. Bütün yolların kapanmasıyla gidip gelme bir kat daha zor olur. Muallim bulunduğu yerde saplanıp kalır. O zamanlarda bir parça kuru çavdar ekmeği bulamayanlarda yok değildir. Hâlbuki şehir muallimleri böyle mübrem ihtiyaçlar karşısında bulunur mu? Bir başka noktadan bakılacak olursa köy muallimlerinin gıpta edilecek bir yeri görülmez. Onlar ekseriya öyle bir halk arasında yaşarlar ki ne tabiiyetleri aynıdır, ne ihtiyaçları ne de arzuları. Ecnebi bir memlekette yaşar gibi olurlar. Bunun için köylüler kendilerine yabancı nazarla bakar ve bunu hissettirmekten çok defa çekinmezler. Muallim ve köylü arasında münasebet güçlüklerle yerleşir. Aileleri yanlarında bulunamayacağı için yevmi meşguliyetleri bitince fikirlerinin cereyanını bir dakika tadil edecek, meslek kahırlarını onlara unutturacak, onları müsterih yaşatacak bir cemiyet her zaman bulamazlar. Maddeten mütecerrid olduğu gibi ekseriya ahlaken ve fikrende böyle olmağa mahkûmdurlar. Konuşacak birkaç dost tedarik edilse bile bu hal bazı kere muallimin aleyhinde hissinde, kin, garaz gibi fena kapılar açar. Sonra muallimin fikirleri hakkında birçok dedikodular hoşnutsuzluklar yol bulmaz mı? Köylerde eski fikir, eski hayat daha yoğun hüküm sürer.

Bütün bu dertlere bütün bu ahlaki elemlere şehir muallimleri ya hiç maruz olmaz veya pek az tesadüf eder. Şurasını da itiraf etmeli, köy mektebinde muallimin vazifesi çok ağırdır. Çocuklar hele kışın mektepte kalabalık

Yeni Mektep'te çıkan yazının ilk sayfası.

* *Yeni Mektep, Teşrin-i Sani 1327 (Aralık 1911), Sayı: 7.*

** *Sabri Cemil (YALKUT): Bu metni yazdığı sırada Üsküp Darülmuallimin Rüştiyesi müdürü olan Sabri Cemil ülkemizde "Çocuklara Mahsus Küçük Şiirler" adlı eseri ile tanınmaktadır.*

*** *Arş. Gör. Dr. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. umutakagunduz1@gmail.com*

bulunur. Bazı yerlerde iki üç sınıf vardır. Tek bir muallim bunları idare ve tedris etmek mecburiyetindedir. Şakirdler birbirlerinden yaşça ve fikirce farklıdır. Bunları şubelere ayırmak her birini aynı surette ilerletmek mektebi nizama koymak ister. Fakat bütün bu işler müşkülatsız olmaz. İyi bir iş meydana koymak için dersten evvel ciddi ve tam bir hazırlık lazımdır. Talebelerde dikkat husule getirmek, fikirde mülayemet bulundurmak, metin bir inzibat-ı daimi bir faaliyet tesis etmek, her yere koşup yetişmekte ister. Bunlar ise insanı çar çabuk yorgunluğa sevk eder.

Evet, şehir muallimleri de bu nevi çalışmaktan azade değildir. Fakat onların ekseriyetle arkadaşları vardır. Bütün bu meşguliyet ve meşakkatler şehirde iki üç muallim arasında inkısam eder. Bir de şehirli çocuklar, küçük köylülerden daha açık daha uyanık değil midir? Onlar, kendilerine öğretilmek istenen şeyleri daha çabuk temessül eder. Şehirde her zaman görülen şeylerle temas ederek kendi kendine öğrenecek birçok fırsatlara malik bulunurlar. Köylü çocukları ise bütün medeniyet ve terakki eserlerinden uzak olmakla beraber çok defa resmi lisan olan Türkçeye aşina değil veya bozuk bir lehçe ile mütekellimdirler.

Bütün bu sözler ve hakikatler köy muallimlerinin ne kadar taltife şayan olduğunu ispat eder. Vakıa kendini ve mahiyetini iyi bilen bir köy hocası, kendini köylüye sevdirmek sayesinde birçok meşakkat ve masraflardan kurtulur. "Köyümüze muallim henüz gelmedi" diye şikâyetamiz istirhamlarla maarif dairesine müracaat ettiğini sevine sevine gördüğümüz bazı köylüler, evsaf ve misafirperver vicdanlar, muallime elden geldiği kadar yardım ederler. Çocuklarını cehaletten kurtarmak için cüzi bir maaş mukabilinde kendileriyle bir köyde bulunmağa alışmadığı bir hayat geçirmeğe katlanan muallimi bittabi ekmeksiz, yemeksiz, meskûnuz bırakmazlar. Lakin bunlar muvakkattır. Muayyen olduğu için her zaman itimada şayan değildir. Mektep muallimlerinin yüz elli nihayet iki yüz guruştan ibaret bulunan maaşını, hiç olmazsa üç yüz guruşa iblağ etmeli. Üç dört sene sonra kendilerini taltif için şehre almalı ve bu suretle köyler her iki taraf için bir tefeyyüz olmalıdır. Yoksa bulunduğu yerde unutulan bir çalışkan dimağ meyus olur ve nihayet kendini kurtarmak çaresinden başka bir şeyi düşünmez. Hele muallimliğin ciddi, müterakki bir meslek haline getirilmediğini gören liyakatli muallimler, askerlik müddeti geçtikten sonra mesleki tebdile mecbur kalırlar. Bundan ise en ziyade mutazarrır olacak hükümet ve millettir. Eski zararlara yeniden birçok ağır ziyanlar katmamak için bu mühim nokta şimdiden itibar ve fiil nazarına alınmalıdır.

Köylerde ve bazı kasabalarda olduğu gibi öyle mektepler vardır ki bir muallim iki üç sınıfı yalnız başına idare etmek mecburiyetindedir. Bu birden bire makul gibi görünürse de düşünülecek olursa gayr-i kabil olmadığı anlaşılır.

Muallim yeni gittiği mekteplerde yalnız bir sınıf bulur veya yeniden küşad ederse günde kuşluktan evvel ve sonra ikişer ders okutmağa her zaman muktedirdir. İhtiyat sınıfından başka birde birinci sınıf mevcut ise o zaman iki sınıfı yalnız idare etmek, yani günde sekiz ders vermek müşkülatı karşısında bulunuyor demektir. Bunun için dershane büyük ise ihtiyat sınıfını bir tarafa birinci sınıfı karşı tarafa koymalıdır. Ders programını o suretle tanzim etmeli ki aynı ders esnasında mesela üç çarık zarfında her iki sınıf talebesini de tedris etmek kabil olsun. Mesela cumartesi günü birinci seneye sıra ile hesap, Kuran-ı Kerim, kıraat, ilm-i hal dersleri verilecek ise ihtiyat sınıfı programında da o gün elifba, yazı, hesap, rakam gibi dersler bulunmalıdır. O gün muallim birinci derse girdiği zaman evvela birinci sınıfa hesap dersini vermeli ve meselelerin hallini kendilerine bırakmalı. Ondan sonra ihtiyat sınıfına dönüp küçüklere elifbadan ders vermelidir. Bunları gösterilen surette çalışmak üzere kendilerine bıraktıktan sonra tekrar birinci sene talebesine yanaşmalı ve yaptıkları vazifeleri tashih etmelidir. İkinci derste küçükler taş tahtaları öğretilen harflerle doldurmak vazifesiyle tavzif edildikten sonra muallim karşıda birinci sınıf şakirdlerine Kuran-ı Kerim okutur. Bittabi o esnada muallim öteki çocuklara uzaktan nezaret eder. Mevcut çok ise veyahut dershaneler ayrı ise o zaman zeki talebe arasından bir kalfa ayırıp sınıfta ikame etmek mecburiyeti vardır. Şu kadar var ki kalfa kullanılacağı zaman hep aynı çocuğu tayin etmemeli, onun bütün derslerden mahrumiyetine meydan vermemelidir. Bir de kalfaya nezaret etmesi, gürültü olunca muallime haber vermesi, ihtar ve müzakere edeceği dersin nasıl müzakere edilmesi lazım geleceği anlatılmalıdır.

Eğer mektepte şu iki sınıftan başka diğer bir sınıf daha mevcut ise tedris ve inzibatın daha iyi bir surette temini için bir muallim daha talep etmelidir. Böyle bir refik gönderilemezse küçüklerin derslerini azaltmak onları boş zamanlarında yazı ve rakam ile işgal etmek ve kalfa tayin eylemek iktiza eder.

Küçüklerle iştigal etmek, onlara ince ve kolay yollarla birçok şeyler öğretmek kalfanın değil muallimin meşgalesini teşkil etmelidir. Çünkü mini minilerin fikri ve ahlaki hallerine vakıf olmayan, tedriste yeni usullere bigâne bulunan bir kalfa büyük sınıflarda muallimin muavini olabilir ise de küçük sınıflarda muallimin çalışmasını müşkülata uğratır.

Her halde düşünülerek tertip edilen bir program ile tek bir muallim günde şimdiye kadar okutulmuş olan derslerden daha ziyade ve daha mükemmel ders gösterebilir.

Sözlük:

Azade: Hür, Kayıtsız
Dimağ: Zihin
Meyus: Ümitsiz
Ecnebi: Yabancı
Ekseriyetle: Çoğunlukla
Evsaf: Sıfatlar
Gaile: Amaç
Gayr-i Kabil: Uygun Olmamak
İblağ: Ulaştırma
İhtiyat Sınıfı: İlkokula hazırlık sınıfı.
İnkısam: Bölünme
İnzibat-ı Daimi: Sürekli Bir Düzen
İstirham: Rica
İttihaz: Kabul Etmek
Küşad: Açmak
Meşakkat: Zorluk
Meşakkat-i İktiham: Sıkıntılara Katlanmak
Muayyen: Ölçülü
Mukabilinde: Karşılığında
Mutazarrır: Zarara Uğrayan
Muvaffak: Uygun
Muvakkat: Geçici
Mübrem: Zorunlu
Mülayemet: İyi Huyluluk
Müsterih: Rahat
Mütecerrid: Tek Kalmak
Mütekellim: Konuşan
Refik: Yardımcı
Şakird: Talebe, Çırak
Taltif: İltifat Etmek
Tefeyyüz: Bollaşma
Temessül: Cisimleştirmek
Terakki: İlerlemek
Yevmi: Günlük